

TULUS MAAVARA. Virumaa fosforiidist väetiste tootmine annaks sadu miljoneid eurosid tulu, kuid avalikkuse vastuseisu tõttu on kaevandusfirmal raskusi isegi esialgse uuringuloa saamisega.

VKG tahab fosforiidi puurimise luba

ANDRUS KARNAU reporter

Viru Keemia Grupi (VKG) juhatuse esimees Priit Rohumaa ütles, et ettevõtte sihi on rajada fosforiidikaevandus koos sellest väetise tootmisega. Viimase saaks integreerida olemasolevasse põlevkiviõlikompleksi, mis peaks olema täismahus välja arendatud aastaiks 2018–2020. Sealt edasi oleks VKG-l juba energiat ja põlevkiviõli saadav tulu, mille abil panna püsti fosforiiditööstus.

Fosforiit tähendab aga enamiku inimeste meeltes Eesti hävitamist – just selline on kunagisest fosforiidisõjast meelde sööbinud kujutelm.

Tänavu kevadel levis meedias uudis, et VKG on loobunud plaanist hakata fosforiidi kaevandama. Tegelikult on asjade käik vastupidine. Kevadel sai valmis nõustamisfirmalt Ernst Young tellitud fosforiidi kaevandamise ja sellest väetise tootmise majandusliku mõju analüüs, mille järeldused andsid VKG juhtidele indu juurde.

Analüüs ütleb, et fosforiidi kaevandamine annaks riigile otseselt ja kaudselt kokku ligi 70 miljonit eurot maksutuluna ja tööd

umbes 2800 inimesele. Analüüsi avalik osa seda küll ei hinda, aga on ilmne, et selline suur ettevõtmine annaks ka VKG omanikele kopsaka dividendisaagi.

Rohumaa märkis, et VKG tulevase kaevanduse mõjud ei ole võrreldavad Nõukogude Liidu ajal kavandatud fosforiidikaevandusega. Esiteks ei plaani ettevõtte avakaevandust, teiseks on plaanitavad mahud mitu korda väiksemad.

Tehnoloogia välja valitud

Rohumaa sõnul on ettevõtte valinud koostöös Tallinna Tehnikaülikooliga tehnoloogia ja vaadanud välja sobiva piirkonna allmaakaevanduse avamiseks. Kaevandus võiks olla praeguse Rägavere valla maadel, Kunda jõest ida pool. Sinna jääb osa Eesti kõige väärtuslikumast fosforiidimaardlast. Rohumaa märkis, et Kunda jõe ürgorust ida poole jääv ala ei tohiks mõjutada ka Pandivere kõrgustiku veehaaret, mis toidab tervet rida Eesti jõgesid.

Rohumaa lisas, et kaevanduseks sobivaid kohti on veelgi, aga just Rägaveres tahaks ettevõtte teha kõik uuringud, et kontrollida kaevanduse alustamise eeldusi. Nüüd oleks vaja saada luba, et alustada üldgeoloogilisi uurimistöid, mis tähendaks mõne puuraugu tegemist Rägavere valda.

Keskonnaminister Keit Pentus-Rosimannuse vastuseisu tõttu pole selleks aga lootustki. Kaks aastat tagasi, kui VKG fosforiidiplaanidest rääkima hakkas, võttis Pentus-Rosimannus eitava seisukoha ning tema arvamus pole muutunud.

«Fosforiit ei ole Eestis kaevandatav. Mis puudutab uurimistöid, siis üldgeoloogilised uuringud on võimalikud ainult juhul, kui kohalik omavalitsus peab neid vajalikuks ja neid soovib. Praegu mina seda ei näe. Ma näen, et kohalikud inimesed on hirmul,» ütles Pentus-Rosimannus kaks aastat tagasi riigikogu ees.

Fosforiidi kaevandamine annaks riigile kokku ligi 70 miljonit eurot maksutuluna ja tööd umbes 2800 inimesele.

«Fosforiidi kaevandamine toob kaasa olulised keskkonnamõjud. Riik on olnud seisukohal, et kaevandatud fosforiidist saadav rahaline kasu ei kaalu üles keskkonnale ja ühiskonnale tehtavat kahju. Ühtegi põhjust, miks seda seisukohta muutma peaks, praegu ei ole,» kinnitas keskkonnaministeeriumi pressiteenistus, et ministri toonane meelsus pole muutunud.

Rohumaa märkis, et riik pole 30 aastat fosforiiduurin-gutega tegelenud ning ministri väljütlemine põhineb 30 aastat vanadel andmetel ja ettekujutustel.

Rägavere vallavanem Virgo Koppel arvas, et tema ainuiskuliselt ei saa terve valla eest otsustada. «Kaaluda tuleb plusse ja miinuseid ja vallavanema ei saa terve valla eest vastata,» kostis Koppel.

Koppel kinnitas, et VKG on pakkunud vastutasuks uurin-guteloja andmisele toetust valla sotsiaalobjektidele. Tänavu läks Rägavere vallas 1. klassi kaks last, tuleval aastal peaks minema neli. Lisatulu oleks vallavalitsusele ja tervele vallale väga tähtis.

«Viru Keemia Grupi soov kaevandama hakata tuletab inimestele meelde ohtu, sest kunagi oli fosforiidivõitlus, aga puuri-da oleks ka vaja, kui seda mõistlikult teha,» ütles vallavanem.

Mitte enne 2028. aastat

Kaevanduse avamisele eelnevad esmalt kaheosalised geoloogilised uurimistöid, siis keskkonnamõjude hindamine ja kaevandusloa saamine. Seejärel projekteerimine ja ehitus. Rohumaa arvas, et kaevandus võiks tööle hakata 15–20 aasta pärast. Kõige varem järelkult aastal 2028.

Vähemalt formaalselt oleks seega hiljem alati võimalik ettevõttele öelda, et kaevanduse avamine jääb ära, aga esmalt oleks vaja saada nimetatud geoloogiliste uurimistöde luba, et hinnata, kas valitud tehnoloogia sobib.

Rohumaa märkis, et ettevalmistused geoloogiliste uuringute alustamiseks on käinud kaks aastat ja praegu võiks ettevõtte üldgeoloogiliste uuringute luba juba käes olla. VKG-l kannatlikust jätkub, sest majanduslike mõjude hinnangut on suvel ja sügisel tutvustatud valitsuskoridorides. Läbirääkimised käivad ka Rägavere vallavalitsusega.

«Puurimisloa saamine algab õigete ühiskonnagruppide teadlikkuse tõstmise ja vastaste hirmude mahavõtmisega. Jõuga seda teha ei saa. Tuleb jõuda selleni, et Lääne-Virumaa arvamusihiidrid ja kohalik kogukond oleks nõus uurimisega. Kogukond peab aru saama, et saab uurimisest ja hiljem kaevandamisest kasu,» ütles Rohumaa.

«Kaevandus annaks Rägavere vallale üle kolme miljoni euro aastas maksutuluna, summad on suured ja ka hirmud on suured,» lisas ta.

Kogu investeering fosforiidikompleksi ulatub praegustes hindades 800 miljoni euroni.

Swedbank

Kas 4000 € piisab unistuste reisiks?

Võta Swedbank Gold krediitkaart!
Võid võita 4000 € reisiraha.
Kaardi juurde kuulub reisikindlustus.

Tutvu kampaania tingimustega:
www.swedbank.ee/reis

a

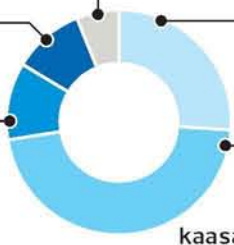
Avalikkus on äraootav

Kuidas suhtute fosforiidiuuringutesse?

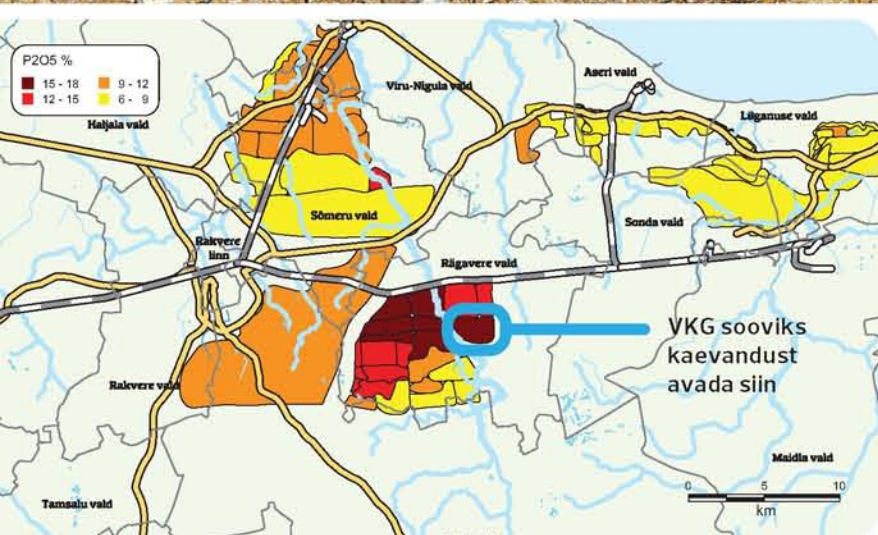
6% ei oska öelda

10% olen vastu

11% olen pigem vastu

Allikas: Faktum Ariko küsitlus oktoobris 2012, valimis 250 Virumaa elanikku

Viru Keemia Grupp tahab kaevanduse avada Rägaveres

Viru Keemia Grupp tahaks kaevanduse avada Virumaal Rägavere vallas, kus asub osa Eesti kõige väärtuslikumast fosforiidimaardlast. 70 meetri sügavusele minev allmaakaevandus võiks toota 4,4 miljonit tonni maaki aastas. Kuna kaevandus jääb Kunda jõest ida poole, siis ettevõtte hinnangul ei tohiks see rikuda Pandivere kõrgustiku veehaaret.

Juhan Aare osales ka 2011. aastal VKG korraldatud rahvakoosolekul, kus firma rääkis soovist alustada fosforiidi kaevandamist. FOTO: ARVET MÄGI / VIRUMAA TEATAJA

Juhan Aare: uuringuid ei tohi alustada

Endine ajakirjanik ja poliitik Juhan Aare on kindlalt vastu fosforiidiuuringute taasalustamisele Virumaal. «Kindlasti mitte ei tohi anda luba üldgeoloogilisteks uuringuteks Rägavere vallas,» ütles Aare.

Tema sõnul näitasid nõukogude ajal tehtud uuringud, et maa-alune kaevandus Kabala piirkonnas (Rägavere vald) tooks kaasa ökoloogilise katastroofi.

«Möödunud aastakümnete jooksul ei ole Rägavere valla looduses midagi muutunud. Küll aga saab üha selgemaks, et põlevkivist ja fosforiidist väärtuslikum on Pandivere kõrgustiku veevabriku toodang – kvaliteetne vesi, mida iga päev suurtes kogustes tarvitame ja

mis toidab paljusid Pandivere kõrgustikult alguse saavaid jõgesid,» kommenteeris Aare.

«Kaevanduse rajamine Rägavere valla oleks väga suur rumalus, sest purustatakse tuhandete aastatega tekkinud veesüsteemid. Kvaliteetne vesi muutub meie planeedil lähematel aastakümnetel kallimaks kui mistahes fosforiit, viljakandev muld aga kallimaks kui kuld,» lisan Aare.

ETV ajakirjanikuna avalikustas Aare 1987. aasta varakevadel fosforiidi kaevandamise plaanid ja alustas fosforiidisõda, kus avalikkus pani seisma tööstuse rajamise. Fosforiidisõda oli üks osa poliitilistest sündmustest, mis viisid Eesti taasiseseisvumiseni.

Aare ütles, et VKG palgatud eksperdid püüavad näidata fosforiidisõda võimalikult halvast valguses ja esitleda fosforiidi kaevandamist soodsas valguses.

Viru Keemia Grupp on tellinud igal sügisel avaliku arvamuse uuringu, mis mõeldab inimeste suhtumist fosforiidiuuringute taasavamise ning noorte, kuni 30-aastaste inimeste suhtumine on märksa positiivsem kui nendel, kes fosforiidisõda mäletavad.

«Tõenäoliselt jääks fosforiidituludest Eestisse vaid limonaadi ja jäätise raha, sajad miljardid eurod rändaksid aga meie tänaste tuntumate firmade pangakontodele. Me ei tohiks olla naiivsed,» ütles Aare. Andrus Karnau

D5200

OSTA NIKON D5200 JA SAAD:
VÄLGU JA WI-FI ADAPTERI.

Väärtus 189 EUR

Osta Nikon D5200 ja saad: välklambi SB-300 + WiFi adapter WU-1a.

Loe lisaks campaign.nikon.ee/d5200

At the heart of the image